EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 20.11.2007
KOM(2007) 724 galutinis

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI

Bendroji rinka XXI a. Europai

{KOM(2007) 725 galutinis}
{SEK(2007) 1517}
{SEK(2007) 1518}
{SEK(2007) 1519}
{SEK(2007) 1520}
{SEK(2007) 1521}

TURINYS

1. Įvadas ... 3
2. Suteikti galimybių piliečiams ... 4
2.1. Suteikti galių vartotojams ir MVĮ ... 4
2.2. Padaryti globalizaciją naudingą Europai ... 6
2.3. Naujos erdvės: žinios ir naujovės ... 8
2.4. Socialiniai, aplinkos ir sanglaudos aspektai ... 10
3. Rezultatai ... 11
3.1. Labiau pagrįsta faktais ir orientuota į poveikį bendroji rinka ... 11
3.2. Daugiau tikslingumo ir geresnis vykdymas ... 12
3.3. Daugiau decentralizacijos ir orientavimosi į tinklus ... 13
3.4. Daugiau prieinamumo ir geresnio komunikavimo ... 13
4. Išvados ... 14

1. ĮVADAS

Bendroji rinka yra vienas iš Europos Sąjungos ramsčių. Dėl jos laisvas asmenų, prekių, paslaugų ir kapitalo judėjimas virto akivaizdžia tikrove, teikiančia apčiuopiamą naudą europiečiams[1]. Bendrosios rinkos sukūrimu sukurta darbo vietų ir paskatintas ekonomikos augimas. Be to, sukūrus bendrąją rinką, europiečiai turi galimybę gyventi, dirbti, studijuoti ir išeiti į pensiją kitoje šalyje. Pavyzdžiui, judumo Europos Sąjungoje privalumu pasinaudojo pusantro milijono „Erasmus“ studentų. Bendrojoje rinkoje vartotojams suteiktas platesnis prekių ir paslaugų pasirinkimas mažesnėmis kainomis, skatinama aukštesnė kokybė ir geresnė sauga. Sukurtos bendros bendrosios rinkos taisyklės verslininkams, jiems taip pat suteikta galimybė patekti į 500 mln. vartotojų rinką. Bendroji rinka buvo esminis sklandaus Europos ekonominės ir pinigų politikos funkcionavimo veiksnys ir pasitarnavo kaip stiprus pagrindas įvesti eurą. Dėl išsiplėtusios bendrosios rinkos Europa tapo atviresnė, įvairesnė ir konkurencingesnė – joje kuriamos naujos galimybės, gerbiamos socialinės teisės ir skatinami aukšti sveikatos, saugos ir aplinkos standartai.

Nepaisant šių laimėjimų, vis dar yra neišnaudotų bendrosios rinkos galimybių, be to, ši rinka turi prisitaikyti prie naujų realijų. 2007 m. vasario mėn. Komisija nustatė bendrosios rinkos viziją XXI a. Tai turi būti stipri, naujoviška ir konkurencinga rinka, kurioje iki galo išnaudojamos paslaugų teikimo galimybės, teikiama tiesioginė nauda vartotojams ir verslininkams bei sudaromos tokios sąlygos, kad Europa galėtų geriau reaguoti į globalizacijos procesą ir jį formuoti[2].

Šioje apžvalgoje išdėstyta, kaip minėtą viziją paversti veiksmais. Bendroji rinka ir toliau bus pagrįsta esamais stipriais pagrindais, persitvarkydama taip, kad galėtų reaguoti į naujas problemas – globalizaciją, spartų naujovių ir pokyčių tempą, kintančias socialines ir aplinkos realijas. Be to, dabar, kai ES tapo didesnė ir įvairesnė, bendroji rinka turi:

- **Būti naudingesnė piliečiams, vartotojams ir MVĮ.** Bendrojoje rinkoje turi būti labiau atsižvelgiama piliečių lūkesčius ir rūpesčius. Ji turi ir toliau būti naudinga vartotojams dėl mažesnių prekių ir paslaugų kainų, kokybės, įvairovės, prieinamumo ir saugos. Joje turi būti sudaromos tinkamos sąlygos smulkiajam ir vidutiniam verslui.

- **Geriau išnaudoti globalizacijos teikiamus privalumus.** Bendroji rinka yra galinga priemonė, kuria europiečiams galima parodyti globalizacijos teikiamus privalumus. Reikia iki galo išnaudoti bendrosios rinkos galimybę būti atspirties tašku į pasaulines rinkas žengiantiems verslininkams, taip pat patrauklia vieta investuotojams ir pasauline lydere nustatant taisyklių ir standartų etalonus.

- **Atverti naujas žinių ir naujovių erdves.** Bendrojoje rinkoje turi būti labiau remiamos prekės ir paslaugos, pagrįstos žiniomis ir technologijomis, nes tokios prekės ir paslaugos yra būsimo ekonomikos augimo variklis.

- **Aprėpti svarbius socialinius ir aplinkos apsaugos aspektus.** Bendrosios rinkos politikoje turi būti visapusiškai atsižvelgiama į rinkos atvėrimo reikšmę socialiniu ir

---

[1] Apie bendrosios rinkos laimėjimus primenama tarnybų darbiniame dokumente, paskelbtame kartu su šia ataskaita.

[2] 2007 m. vasario 21 d. KOM(2007) 60.

aplinkos aspektu, šią politiką turi papildyti priemonės, kuriomis visiems piliečiams ir verslininkams būtų sudaromos sąlygos naudotis naujų galimybių privalumais.

Visa tai reikalauja taikyti naujus darbo metodus ir įvairias priemones. Iki šiol pastangos buvo nukreiptos tarpvalstybinėms kliūtims šalinti, daugiausia teisinėmis priemonėmis. Dabar turėtų būti dedamos pastangos derinti įvairesnes priemones ir plėtoti labiau į poveikį orientuotą požiūrį, dėl kurių efektyviau veiktų sričių, kurios naudingiausios vartotojams, ekonomikos augimui ir darbo vietų kūrimui, rinkos. Remiantis Europos geresnio reglamentavimo tikslais, daugiau dėmesio bus skiriama įgyvendinimui ir vykdymui, taip pat bus toliau aktyviai vertinamas poveikis ir konsultuojamasi su suinteresuotosiomis šalimis, kur įmanoma – paprastinami esami teisės aktai, mažinama biurokratija ir sistemingai vertinamos strategijos bei teisės aktai. Kad būtų įgyvendintos šios pastangos, reikia prisiimti įsipareigojimus, siekiančius daug toliau nei „Briuselis“ – sėkmingai veiklai didesnėje ir įvairesnėje ES reikia valstybių narių partnerystės ir platesnio rato suinteresuotųjų šalių dalyvavimo.

Bendroji rinka yra daugelio ES politikos sričių šerdis. Dėl euro sukūrimo amžių sandūroje ir jo įvedimo vis daugiau ES valstybių narių stiprinama bendrosios rinkos bei ekonominės ir pinigų sąjungos sąveika. Euras jau įrodė esąs bendrosios rinkos procesų stabilumo garantas ir varomoji jėga, naudinga ne tik euro zonos, bet ir visos ES ekonomikai. Bendroji rinka, būdama stiprus ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo stimulas, yra pagrindinis Lisabonos strategijos prioritetų įgyvendinimo veiksnys. Ši peržiūra turėtų būti tęsiama kitame strategijos, su kuria susijusius pasiūlymus Komisija pateiks 2007 m. gruodžio mėn., etape. Bendroji rinka taip pat susijusi su socialine ir aplinkos politika, siekiant prisidėti prie darnaus vystymosi tikslų.

Peržiūros dokumente išdėstytas naujas požiūris į bendrąją rinką. Jis neapima klasikinės teisėkūros veiksmų programos. Remiantis šiuo požiūriu, siekiama puoselėti lankstumą ir gebėjimą prisitaikyti, tuo pačiu išlaikant teisinį ir reguliavimo tikrumą, kuris būtinas siekiant išsaugoti sklandžiai veikiančią bendrąją rinką. Toliau apibendrinamas būdas, kaip tai bus atliekama, kartu pristatant aiškinamuosius veiksmus. Šis būdas išsamiau aprašytas rinkos stebėsenos, bendrosios rinkos priemonių ir prekybos priemonių dokumentuose, kurie pateikti su šiuo peržiūros dokumentu. Kartu pateikiamame mažmeninių finansinių paslaugų dokumente išsamiau paaiškinama, kaip požiūriu bus vadovaujamasi tame svarbiame sektoriuje. Peržiūros dokumentas pateiktas kartu su dokumentu, kuriame išdėstyta galimybių, prieigos ir solidarumo skatinimo XXI a. Europoje vizija, ir papildomu dokumentu apie bendrus interesus tenkinančias paslaugas. Šie dokumentai kartu su bendrosios rinkos laimėjimų apžvalga sudaro „Peržiūros dokumentų paketą“. Jie yra svarbi Komisijos dokumento („Europos interesas – sėkmingai išspręsti globalizacijos uždavinius“[3]), kuriuo atsakoma į globalizacijos keliamus klausimus ir kuris pristatytas 2007 m. spalio mėn. neoficialioje Europos Vadovų Taryboje, dalis.

2. SUTEIKTI GALIMYBIŲ PILIEČIAMS

2.1. Suteikti galių vartotojams ir MVĮ

Atsižvelgiant į vartotojų ir MVĮ lūkesčius ir rūpesčius, bendrojoje rinkoje turi būti pasiekta geresnių rezultatų, ji turi teikti akivaizdžią naudą. Vartotojai turi jaustis užtikrinti ir galintys

[3] 2007 m. spalio 3 d. KOM(2007) 581.

visapusiškai naudotis savo teisėmis. Rinkos atvėrimas ir vartotojų politika yra susiję. Šiandien vartotojai gali apsipirkti kitose ES šalyse arba internetu, nesirūpindami dėl muito mokesčių ar papildomo PVM. Jiems garantuojama aukšta maisto ir vartojimo prekių kokybė. Dėl prekių ir maisto produktų ženklinimo bei kainų skaidrumo reikalavimų galima lengviau palyginti perkamas prekes. Pirkimo sutarties sąlygų neatitinkančias prekes galima grąžinti, jos turi būti pakeistos arba pataisytos. Galioja teisės aktai, draudžiantys nesąžiningą komercinę praktiką ir klaidinančią reklamą. Europos vartotojų centrų tinklas teikia vartotojams patarimus ir pagalbą tarpvalstybiniuose ginčuose. Neseniai Komisija pasiūlė įsteigti Energijos vartotojų chartiją, nustatančią pagrindines vartotojų teises elektros ir dujų tiekimo srityje. Vartotojų gerovė taip pat ginama griežtu reikalavimu laikytis ES konkurencijos taisyklių: suardyti įvairiuose sektoriuose, pradedant eskalatorių ir baigiant alaus sektoriumi, veikę karteliai, uždrausti konkurencijai trukdantys oro linijų bendrovių susijungimai, tokios bendrovės, kaip antai: „Microsoft“, „Telefonica“, „Deutsche Telekom“ ir „Wanadoo“, įpareigotos nutraukti piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi, vykdoma valstybės pagalbos kontrolė, kuria užtikrinamas tinkamas valstybės lėšų naudojimas. Dėl visų minėtų veiksmų susiformavo geriau veikiančios ir naujoviškesnės rinkos, kuriose geresnėmis kainomis tiekiamos geresnės prekės ir paslaugos.

Tačiau reikia nuveikti daugiau. Bendrojoje rinkoje dėmesys ir toliau turi būti sutelktas į sritis, susijusias su kasdieniu vartotojų gyvenimu, pvz., energiją, telekomunikacijas, mažmenines finansines paslaugas ir didmeninę bei mažmeninę prekybą. Veiksmingos konkurencijos stygiaus ir rinkų susiskaidymo, iš dalies egzistuojančių dėl skirtingos nacionalinės vartojimo sutarčių teisės, klausimas turėtų būti sprendžiamas taip, kad būtų užtikrinta, jog vartotojai gali veiksmingai naudotis rinkos atvėrimo teikiamais privalumais ir lengviau suprasti, kaip bendroji rinka gali būti jiems naudinga. Šviečiant vartotojus ir suteikiant jiems daugiau galių, pvz., mažmeninių finansinių paslaugų srityje, ES lygmens veiksmai gali paskatinti siekti produktyvumo ir efektyvumo. Be to, nors jau egzistuoja e. komercijos reguliavimo sistema, galima nuveikti dar daugiau, siekiant užtikrinti, kad piliečiai galėtų naudotis interneto siūlomomis galimybėmis.

Bendrojoje rinkoje turi būti palaikomi aukšti standartai, ypač tokiose srityse, kaip antai gaminių ir maisto sauga. Dedamos pastangos gerinti prekių rinkos valdymą, pvz., vykdant griežtesnę rinkos priežiūrą ir geriau koordinuojant akreditavimo, sertifikavimo ir priežiūros institucijų veiklą. Tai taip pat turėtų padėti vartotojams geriau suprasti gaminių CE ženklus ir taip apsisaugoti nuo nesaugių gaminių. Ne tik prekės, bet ir paslaugos turėtų būti saugios ir kokybiškos. Reikia pagalvoti, kaip galima geriau užtikrinti saugą ir kokybę paslaugų sektoriuje bei skleisti apie tai informaciją.

Bendrojoje rinkoje taip pat reikia ir toliau gerinti pagrindines verslo sąlygas. Priešingai nei stambiajam verslui, kuris labai sėkmingai pasinaudojo bendrosios rinkos teikiamomis galimybėmis, smulkiajam ir vidutiniam verslui bendroji rinka dažnai atrodo per daug susiskaidžiusi ir sunkiai prieinama. Pavyzdžiui, dėl Europos kalbų įvairovės, skirtingų kultūrų ir vartotojų teikiamos pirmenybės, kurie yra neįkainojamas inovacijų kapitalas ir šaltinis, MVĮ padėtis bendrojoje rinkoje tapo sudėtingesnė. Skirtingi požiūriai į mokesčius ir sunkumai siekiant vieningos paramos bendram požiūriui į mokesčių taisykles taip pat gali būti kliūtis, trukdanti MVĮ įsiskverbti į bendrąją rinką. Nors pastaraisiais metais pradėti verslą visoje Europoje galima lengviau ir greičiau, turi būti nuveikta daugiau, kad MVĮ būtų sudarytos geresnės sąlygos patekti į rinką, būtų skatinamas jų augimas ir išlaisvinamos verslo galimybės. Komisija konsultuosis su visomis suinteresuotosiomis šalimis, kad galėtų plėtoti tolesnes iniciatyvas, kuriomis bendroji rinka labiau pritaikoma šiandienos MVĮ poreikiams.

1 laukelis. Vartotojams ir MVĮ skirta rinka

Vartotojų teisės ir žalos atlyginimas. *ES taikant bendrą požiūrį į vartotojų teises, bus sukurta paprasta ir lengvai įgyvendinama reguliavimo sistema, taip pat pašalintos prekių įsigijimo kitoje valstybėje kliūtis, su kuriomis šiuo metu susiduria vartotojai ir verslininkai. Pagrindinis vartotojų politikos strategijos tikslas – suteikti daugiau galių vartotojams, tarp jų tiems, kurie yra lengviau pažeidžiami, turi specialių poreikių ar negalių, nustatyti teises ir prieinamumo standartus, ginti vartotojus nuo rizikos ir pavojų, kurių jie negali įveikti individualiai. Remdamasi ES vartotojų acquis peržiūra, 2008 m. Komisija pristatys tolesnes iniciatyvas vartotojų sutartinių teisių ir kolektyvinio žalos atlyginimo srityje, kuriomis taip pat būtų palengvinama skundų dėl vartotojų teisių ir konkurencijos teisės pažeidimų procedūra.*

Galimybė naudotis kokybiškomis mažmeninėmis finansų paslaugomis. *Einamosios banko sąskaitos, atsiskaitymo būdo, investicinio ar draudimo produkto, asmeninės hipotekos, santaupų, pensijos ar paskolos programos, automobilio draudimo pasirinkimas visada yra svarbus asmeninis sprendimas, turintis didelį poveikį namų ūkio biudžetui. Sprendžiant iš faktų, šiame sektoriuje siūlomų produktų ir paslaugų kainos, pasirinkimas ir patikimumas galėtų būti geresni. Kartu su šia ataskaita skelbiamame tarnybų darbiniame dokumente aprašomos Komisijos numatytos iniciatyvos, skirtos konkurencijai skatinti ir vartotojų pajėgumui patiems priimti sprendimus gerinti. Šios iniciatyvos apima priemones, skirtas finansų išmanymui gerinti, vartotojų galimybei laisvai rinktis tiekėjus ir keisti banko sąskaitas suteikti, išsilaisvinti nuo konkurencijai trukdančio „pririšimo“ prie prekės ir hipotekos kreditų rinkai skatinti.*

Maisto sauga. *ES yra įsipareigojusi užtikrinti maksimalią maisto saugą savo teritorijoje. Komisija pristatys iniciatyvą dėl maisto ir mitybos produktų ženklinimo etiketėmis ir peržiūrės teisės aktus, reglamentuojančius naujus maisto produktus.*

Farmacijos produktai. *Europos pacientų saugumas bus didinamas toliau stiprinant ir racionalizuojant medicinos produktų rinkos priežiūros mechanizmus. Geresnės galimybės gauti informaciją apie farmacijos produktus ir paslaugas sudarys pacientams sąlygas priimti labiau informacija pagrįstus sprendimus dėl savo sveikatos. Komisija rengia priemonių paketą šiems uždaviniams įgyvendinti, kuriuo taip pat bus padedama Europai likti svarbiausia su sveikata susijusių naujovių ir vystymosi vieta.*

Europos smulkiojo verslo aktas. *2008 m. priimdama Europos smulkiojo verslo aktą Komisija tirs iniciatyvas, skirtas MVĮ remti. Šiame akte galėtų būti numatytos gairės ir nuostatos, vadovaujantis „pradėk nuo mažo“ principu pritaikytos MVĮ. Jame galėtų būti sutelkti įvairiose strategijose ir teisės aktuose esantys su MVĮ susiję elementai, siekiant toliau mažinti nereikalingas administracines kliūtis, skatinti MVĮ dalyvauti ES programose, toliau gerinti MVĮ galimybes dalyvauti viešuosiuose pirkimuose ir mažinti tarpvalstybinės prekybos kliūtis, taip skatinant naujoves ir ekonomikos augimą. Komisija taip pat tirs, kokią įtaką mokesčių politika ir praktika daro MVĮ augimui bei pasiūlys Europos privačių bendrovių statutą, kuriuo būtų galima supaprastinti tarpvalstybinę MVĮ veiklą.*

Mokesčių aplinkos gerinimas. *Bus toliau dedamos pastangos mažinti reikalavimų laikymosi išlaidas, atsirandančias dėl mokesčių susiskaidymo vidaus rinkoje, ypač aktualias MVĮ, taip pat sudaryti įmonėms galimybę pasirinkti visoje ES taikomą mokesčių bazę. Dėl politinės iniciatyvos mažinti dvigubą bendrovių ir privačių asmenų apmokestinimą taip pat turėtų būti lengviau vykdyti tarpvalstybinę veiklą.*

2.2. Padaryti globalizaciją naudingą Europai

Globalizacija yra didžiulis pokyčių šaltinis. Bendroji rinka yra geriausia Europos priemonė naudotis globalizacijos privalumais. Bendroji rinka europiečiams suteikia galimybę pasinaudoti pasaulinės rinkos atvėrimo privalumais: mažesnėmis kainomis ir didesnio

pasirinkimo galimybe. Bendrojoje rinkoje bendrovės skatinamos didinti efektyvumą ir kurti naujoves, joms taip pat padedama stiprinti konkurencingumą, kad jos galėtų įžengti į pasaulines rinkas. Dėl bendrosios rinkos Europa tampa patrauklesnė investuotojams ir bendrovėms iš viso pasaulio. Bendroji rinka suteikia galimybę Europai imtis iniciatyvos nustatant standartus ir įtvirtinant taisyklių konvergenciją visame pasaulyje, supaprastinant Europos eksporto procesą ir užtikrinant importo atitiktį būtiniems standartams, tuo taip pat ginant Europos piliečius.

Kurdama savo reguliavimo režimą, ES bendradarbiavo su valstybėmis narėmis, kad suderintų jų skirtingus požiūrius ir surastų teisingą derinį, kuris sudarytų sąlygas klestėti prekybai ir kartu laikytis darbo teisės, sveikatos, saugos ir aplinkos standartų. Tai padėjo ES sukurti modernią ir naujovišką reguliavimo ir priežiūros sistemą, dėl to ES gerbiama kaip daugelio sričių, pvz., prekių saugos, maisto saugos, aplinkos apsaugos, viešųjų pirkimų, finansinių reglamentų ir pasaulinių apskaitos standartų kūrėja. GSM standartu šiuo metu naudojasi beveik du su puse milijardo judriojo ryšio telefonų vartotojų visame pasaulyje. ES nustatė naujas taisykles prekybos CO_2 taršos leidimais, aviacijos saugos ir cheminių medžiagų srityje, palaipsniui priimtas visame pasaulyje. ES konkurencijos politika taip pat pasiekė pasaulinį mastą, Komisijai sprendžiant kartelių, konkurencijai trukdančių susijungimų ir piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi, turinčio poveikį Europos vartotojams ir verslininkams, problemas nepriklausomai nuo to, kokios šalies yra atitinkamos bendrovės. Tarptautinė aplinka sparčiai kinta. Siekiant išspręsti daugelį problemų, vis dažniau reikia imtis koordinuotų veiksmų pasaulio mastu, ar tai būtų klimato kaitos problemos sprendimas, ar kova su piratavimu ir klastojimu. Formuojasi naujas tarptautinis požiūris, orientuotas į reguliuojamojo pobūdžio bendradarbiavimą, standartų konvergenciją ir taisyklių vienodumą. Bendram ES ir jos partnerių interesų labui šį požiūrį reikėtų toliau plėtoti. Šiuo požiūriu bus skatinama konvergencija, nukreiptą „į viršų“, ne „į apačią“.

Kaip to galima pasiekti? Tolesni veiksmai turi būti pagrįsti trimis ramsčiais, nustatytais globaliosios Europos darbotvarkėje[4].

2 laukelis. Globalioji Europa. Tolesni veiksmai

Išplėsti Europos bendrovių konkurencinę erdvę *už fizinių bendrosios rinkos ribų, atverti kitas rinkas liberalizuojant daugiašalę ir dvišalę prekybą, taip pat aktyviai įgyvendinti teises patekti į rinką. Komisija lieka įsipareigojusi sėkmingai įgyvendinti Dohos vystymosi darbotvarkę. Remdamasi Pasaulio prekybos organizacijos nustatytu pagrindu, Komisija pradėjo derybas dėl išsamių laisvosios prekybos susitarimų, kurių tikslas – sudaryti geresnes sąlygas ES bendrovėms patekti į rinką ir plačiu mastu užtikrinti reguliavimo konvergenciją. Taip pat bus pradėtos vykdyti specialios iniciatyvos, skirtos intelektinės nuosavybės teisių vykdymui skatinti ir visapusiškai laikytis tarptautinių subsidijų taisyklių. Be to, valstybės pagalbos kontrole, kuri yra viena iš konkurencijos politikos priemonių, užtikrinama integruota konkurencinga vidaus rinka. Ši veikla turi būti papildyta aktyviu prekybos politikos priemonių taikymu, siekiant reaguoti į nesąžiningas užsienio subsidijas ar kitą nesąžiningą prekybos praktiką, taip pat tarptautiniu mastu užtikrinti vienodas sąlygas, įskaitant aktyvų rinkų atvėrimą užsienyje.*

Bendrosios rinkos reguliavimo erdvės išplėtimas*, skatinant užsienio bendradarbiavimą Europos normų ir vertybių srityje, sudarant galimybes pasinaudoti geraja viso pasaulio patirtimi rengiant Europos reglamentus, ir užtikrinant, kad Europos normos būtų pasaulinis standartas. Komisija dalyvauja daugelyje daugiašalių ir dvišalių dialogų, kuriais siekiama gerinti reguliavimo konvergenciją su pagrindiniais partneriais ir artimiausiais kaimynais. Daugiašaliu aspektu svarbu,*

[4] 2006 m. spalio 4 d. KOM(2006) 567.

kad reguliavimo nuoseklumo klausimas būtų įtrauktas į PPO darbotvarkę. Puikias veiksmingo bendradarbiavimo galimybes suteikia dvišaliai forumai, kaip antai dialogas ES ir JAV finansų rinkų reguliavimo klausimais arba neseniai įsteigta Transatlantinė ekonomikos taryba. Šios pastangos turėtų būti geriau sutelktos, jos turi būti akivaizdžios prekybos derybose ir veiksmingiau siejamos su pastangomis, dedamomis mokymo, pagalbos bei mokslinių tyrimų bendradarbiavimo srityse. Komisija taip pat turėtų remti Europos priežiūros ir reguliavimo institucijas, stiprindama jų tarptautinį bendradarbiavimą. ES privalo ir toliau atlikti pagrindinį vaidmenį tarptautinėse taisyklių kūrimo ir standartų nustatymo institucijose, tam ji privalo būti vieninga. Pavyzdžiui, Komisija sieks labiau suvienodinti konkurencijos taisykles tarptautinėse organizacijose, pvz., OECD. ES taip pat turi būti pajėgi išmokti tikrinti pasaulinius standartus rengdama Europos politinius sprendimus ir semtis įkvėpimo iš geriausios užsienio reguliuotojų patirties – tai turėtų padėti pagerinti ES reglamentus ir supaprastinti jų priėmimą užsienyje.

Užtikrinti, kad Europos piliečiai galėtų pasinaudoti atvirumo teikiama nauda: *geresniais standartais, žemesnėmis kainomis ir didesnio pasirinkimo galimybe, – kurios turi būti siekiama glaudžiai stebint rinkas ir imantis atitinkamų veiksmų, kad ES arba valstybėse narėse rinkos geriau funkcionuotų arba būtų sukurta konkurencingesnė aplinka. ES tenka ypatinga atsakomybė toliau vykdyti prekybos sutartis ir užtikrinti, kad jos duotų numatytų rezultatų. Tekstilės pramonė yra geras pavyzdys, kaip reikėjo įvykdyti tam tikras sąlygas, siekiant, kad rinkos atvėrimas būtų naudingas. 2005 m. sausio mėn., po maždaug dešimtmetį trukusio pereinamojo laikotarpio, pagal PPO taisykles buvo panaikinta prieš 40 m. sukurta tekstilės ir aprangos pramonės kvotų sistema (daugiašaliai tekstilės susitarimai). Naujausia studija parodė, kad poveikis vartotojams, kuris vidutiniškai buvo teigiamas, visoje ES ganėtinai svyravo priklausomai nuo konkuruojančios vietos pramonės struktūros ir konkurencijos masto mažmeniniame sektoriuje. Airijoje ir Jungtinėje Karalystėje realios drabužių kainos nukrito maždaug 50 procentų, tuo tarpu Italijoje ir Ispanijoje daugiausia liko nepakitusios. Tokia analizė bus atlikta kituose sektoriuose, kartu skatinant papildomas priemones, kad vartotojai pajustų tarptautinės prekybos privalumus.*

Daugiau informacijos apie tai, kaip bendrosios rinkos priemonės turėtų būti pritaikytos, kad jomis būtų galima reaguoti į pasaulinius pokyčius, pateikta prie šios ataskaitos pridedamame dokumente apie bendrosios rinkos išorės aspektą.

2.3. Naujos erdvės: žinios ir naujovės

Bendroji rinka, iš pradžių sukurta ekonomikai, pagrįstai pirminiais produktais ir pagamintomis prekėmis, turi prisitaikyti skatinti atvirumą ir integraciją į žinių ekonomiką, orientuotą į paslaugas.

Šiandien paslaugos yra dominuojanti ekonominė galia Europoje. Paslaugų sektoriui Europoje tenka 70 % BVP, 68 % užimtumo ir 96 % naujų sukurtų darbo vietų. Tačiau paslaugos sudaro tik 20 % ES vidaus prekybos. Tai parodo, kad paslaugoms būdingas vietinis pobūdis, nes klientas pageidauja, kad paslaugos tiekėjas būtų netoliese. Tai taip pat rodo poreikį atskleisti papildomas paslaugų sektoriaus galimybes, mažinti kliūtis ir didinti konkurenciją. Tai, kad tik 6 % europiečių atlieka tarpvalstybinius elektroninius sandorius, patvirtina, kad galimybėmis nepasinaudota.

Dirbama daug darbų. Paslaugų teikimą ES reikėtų paskatinti įgyvendinant Paslaugų direktyvą, kuri turi būti perkelta į nacionalinę teisę iki 2009 m. pabaigos. Praktinių rezultatų duoda ir tinklų pramonės (energijos, telekomunikacijų, pašto paslaugų, transporto) šakose vykdomos iniciatyvos, jeigu jos tinkamai įgyvendinamos. Pavyzdžiui, suvienodinta Europos telekomunikacijų sistema naudinga piliečiams ir bendrovėms, nes sumažėjo kainos, padidėjo pasirinkimas ir padaugėjo naujoviškų paslaugų. Valstybės pagalbos perorientavimas į

horizontaliuosius tikslus, pvz., naujoves ir žinias, taip pat turėtų padėti išnaudoti bendrosios rinkos galimybes.

Tačiau galima nuveikti daugiau. Pavyzdžiui, piliečiams, verslininkams ir viešosioms institucijoms turėtų būti sudarytos sąlygos naudotis galimybėmis visoje Europoje naudojantis informacijos ir ryšių technologijomis (IRT). IRT yra esminis sklandaus e. vidaus rinkos funkcionavimo veiksnys, sukuriantis tarpusavyje sąveikaujančias paslaugas, pvz., e. sąskaitas faktūras, e. pirkimus ir e. muitus. Šioms technologijoms sparčiai vystantis, kyla rizika, kad valstybės narės rinksis skirtingus ar nesuderinamus sprendimus ir galutiniams vartotojams dėl to iškils naujų e. kliūčių. Valstybės narės ir Komisija, veikdamos išvien, turi padvigubinti pastangas, kad būtų išvengta rinkos susiskaidymo ir būtų skatinami bendrai suderinti IRT sprendimai.

Reikalingos tolesnės pastangos remti laisvą žinių ir naujovių, bendrosios rinkos „penktosios laisvės“, judėjimą. Bendroji rinka gali būti naujovių skatinimo Europoje pagrindas. Joje skatinama naujų technologijų sklaida ES. Pačioje rinkoje naudojami virtualūs ir tikri tinklai bei skatinamas sudėtingo logistikos sektoriaus, kuriame galima integruotai valdyti prekių, energijos, informacijos, paslaugų ir asmenų srautus, vystymasis. Darbuotojų, tyrėjų ir studentų judumu bendrojoje rinkoje supaprastinami žinių mainai. Toliau apibendrintos iniciatyvos, skirtos bendrajai žinių ir naujovių rinkai skatinti.

3 laukelis. Erdvių atvėrimas. Inovatyvūs žmonės, produktai ir paslaugos

Tyrėjų judumas. *Pagal septintąją bendrąją Mokslinių tyrimų programą teikiama tiesioginė pagalba, skirta visiems ES moksliniams tyrimams jungti į tinklą ir juos integruoti. „Tyrėjo paso“ atitikmens, kuriuo būtų pašalintos tyrėjų judumo kliūtys ir palengvinti tyrėjų mainai, diegimas – Europos mokslinių tyrimų erdvės įgyvendinimo proceso dalis.*

Modernizuota e. ryšių sistema. *Naujų Komisijos pasiūlymų dėl ES telekomunikacijų taisyklių reformos tikslas – baigti kurti telekomunikacijų paslaugų rinką, kuri ypač svarbi platesnės skaitmeninės ekonomikos ir visuomenės požiūriu. Įgyvendinus šiuos pasiūlymus, bus padidintas nuoseklumas ir nuspėjamumas, taip pat palengvintas naujų tarpvalstybinių paslaugų plėtojimas. Be to, įgyvendinus minėtus pasiūlymus, radijo spektro politika taps veiksmingesnė, lankstesnė ir labiau orientuota į rinką – tai padės atskleisti Europos lyderystės galimybes bevielių technologijų srityje. Pasiūlymų pagrindu 2008 m. bus vykdoma iniciatyva atnaujinti universaliąją paslaugą, kuria remiamas perėjimas prie visiems skirtos informacinės visuomenės.*

Intelektinės nuosavybės teisės. *Padėtas būtinų sprendimų dėl bendros ES patentų apsaugos sistemos pagrindas, sukuriant paprastą, ekonomiškai naudingą ir kokybišką patentų sistemą Europoje. 2008 m. Komisija pristatys pramoninės nuosavybės teisių (PNT) strategiją, apimančią veiklą, kurios tikslas – gerinti MVĮ informuotumą apie PNT ir tų teisių vykdymą, taip pat iš viešųjų lėšų finansuojamų mokslinių tyrimų institucijų vykdomą PNT valdymą. Be to, bus pasiūlytas muitinių veiksmų planas, kurio tikslas – kova su klastojimu ir piratavimu.*

Standartizavimas. *2008 m. Komisija pateiks standartizavimo strategiją, kuri sudarys sąlygas perkelti mokslinių tyrimų ir plėtros rezultatus į rinką, ypač MVĮ padedant, taip pat palengvinti naujų energijos taupymo ir aplinkos technologijų įsisavinimą. Ypatingas dėmesys bus skiriamas MVĮ ir mokslinių tyrimų bendruomenės įtraukimui į veiklą.*

E. sąskaitos faktūros. *Komisija pasiūlys Europos e. sąskaitų faktūrų sistemą, kuria bus palengvintas sąskaitų perdavimas elektroniniu formatu visoje ES.*

E. tapatumo nustatymas ir e. parašai. *Remdamasi e. vyriausybės srityje vykdomu darbu, 2008 m. Komisija pateiks specialų veiksmų planą, skirtą bendrai pripažintų ir sąveikių elektroninių parašų ir e.*

tapatumo nustatymo įgyvendinimui toliau remti valstybėse narėse, taip palengvinant tarpvalstybinių viešųjų paslaugų teikimą.

E. muitai. *2008 m., švenčiant 40-ąjį muitų sąjungos jubiliejų, Komisija ir valstybės narės pradės įgyvendinti e. muitų sprendimą, kurio tikslas – muitų ir bendrovių IT sistemų sąveika visoje ES.*

2.4. Socialiniai, aplinkos ir sanglaudos aspektai

Rinkos atvėrimas ir ekonominė integracija turi socialinių ir aplinkos padarinių, į kuriuos reikia atsižvelgti tiek Europoje, tiek užsienyje. Tam reikalingas geresnis sprendimų poveikio vertinimas ir geresnis kolektyvinis gebėjimas numatyti, skatinti ir valdyti didesnio atvirumo ir technologijų vystymosi nulemtus pokyčius. Todėl reikia, kad rinkos kainos geriau atspindėtų realias sąnaudas, kurios tenka visuomenei ir aplinkai, o piliečiai būtų geriau informuoti apie savo vartotojiško pasirinkimo padarinius socialiniu ir aplinkos aspektu. Šie prioritetai – esminiai ilgalaikio bendrosios rinkos gyvybingumo veiksniai ir darnaus vystymosi strategijos pagrindas, siekiant, kad atviresnio pasaulio teikiamais privalumais būtų naudojamasi vienodai ir kad jie būtų perduoti ateities kartoms.

Vystantis bendrajai rinkai, vystėsi ir Europos socialinė darbotvarkė. Bendros teisės ir vertybės, kurios aiškiai išdėstytos Reformų sutarties 2 straipsnyje ir Bendrijos socialinės politikos *acquis*, liudija įsipareigojimą vykdyti europinius veiksmus daugelyje socialinės politikos sričių.

Europos ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos politika, remiama ES struktūrinių fondų, suartina piliečius ir verslą bei suteikia jiems galių, padėdama atskleisti visas bendrosios rinkos galimybes. Ši politika padėjo skleisti bendrosios rinkos teikiamą naudą visuose Europos Sąjungos regionuose, užtikrindama, kad ja plačiai naudojamasi, taip pat sušvelnindama galimą neigiamą poveikį, patiriamą dėl prisitaikymo.

Europos visuomenės sparčiai keičiasi. Technikos pažanga ir globalizacija daro įtaką europiečių gyvenimo ir darbo būdui dėl naujų darbo, karjeros ir paslaugų galimybių, naujų įgūdžių poreikio ir vis spartesnių pokyčių. Bendrąja rinka paskatintos naujos ES vidaus judumo tendencijos. Kai kuriems darbuotojams sunku prisitaikyti ir jie suvokia šiuos platesnius procesus kaip grėsmę, ypač kai tie procesai veikia jų vietos bendruomenes. Tai teisėtą susirūpinimą keliantys klausimai, kuriuos reikia spręsti. Turi būti užtikrintos darbuotojų teisės ir palaikomos vienodos sąlygos, ypač teisingai taikant ES darbo teisę.

Aplinkos apsaugos aspektas svarbus ne tik pats savaime, bet ir dėl to, kad šioje srityje gali būti kuriamos naujos galimybės. Ekologijos pramonėje jau dabar įdarbinama daugiau darbuotojų negu tokiuose sektoriuose, kaip antai automobilių ar farmacijos pramonė. ES ryžtas veikti ir remti savo standartus pasauliniu mastu duos pradžią naujų technologijų valdymui ir naujų darbo vietų kūrimui. Europos patirtis kovos su klimato kaita srityje, pavyzdžiui, skatinant mažai anglies dvideginio turinčius produktus ir paslaugas, yra pavyzdys visam pasauliui, nustatant pasaulines gaires ir kuriant naujas eksporto rinkas.

4 laukelis. Pažangesnė socialinė Europa

Pasirengimas atnaujintai socialinei darbotvarkei. *Komisijos piliečių darbotvarkės dalis – konsultacijos dėl Europos socialinių realijų. Kartu su šia ataskaita Komisija skelbia dokumentą, kuriame išdėstoma vizija, kaip europiečiai gali pasinaudoti atviroje, modernioje ir kintančioje Europoje sukurtomis galimybėmis. Į atsiliepimus apie šią viziją bus atsižvelgiama rengiant atnaujintą*

socialinę darbotvarkę, kurioje nustatomos ES iniciatyvos; šią strategiją Komisija pristatys 2008 m. viduryje.

Bendrus interesus tenkinančios paslaugos. *Protokole, dėl kurio susitarta kartu su Lisabonos sutartimi, nustatomi ES principai, taikomi bendrus interesus tenkinančioms paslaugoms, ir Sutarties lygmeniu sukuriama nauja, skaidri ir patikima sistema. Remiamasi patirtimi, įgyta per dešimtmetį trukusius debatus apie ES vaidmenį, ir akcentuojama požiūrių konvergencija, ypač po 2004 m. Komisijos baltosios knygos paskelbimo Siekiant pasinaudoti šia nauja situacija, kartu su šia apžvalga pateikiamas dokumentas apie bendrus interesus tenkinančias paslaugas. Netrukus bus pradėta vykdyti iniciatyva sveikatos priežiūros paslaugų srityje.*

Judumo supaprastinimas. *Darbuotojų judumas – tai ES sutartyje nustatyta teisė ir esminis bendrosios rinkos veikimo veiksnys. Laisvas darbuotojų judumas bus dar labiau supaprastintas, kai pasibaigs naujosioms valstybėms narėms numatytų pereinamojo laikotarpio priemonių galiojimas. Pasibaigus 2006 m. Europos darbuotojų judumo metams, iki 2007 m. pabaigos Komisija pateiks darbo judumo veiksmų planą, į kurį bus įtraukta Bendrijos socialinės apsaugos koordinavimo taisyklių peržiūra.*

ES darbo teisė. *ES galiojančiose taisyklėse pripažįstamos pagrindinės darbuotojų teisės, pvz., susijusios su informacija ir konsultacija, jose nustatyti minimalūs reikalavimai, kuriais užtikrinamos vienodas sąlygos darbuotojams ir bendrovėms. Iki 2008 m. Komisija pateiks pasiūlymą iš dalies pakeisti Direktyvą dėl Europos darbų tarybos steigimo.*

Tarpvalstybinė integracija. *Siekiant padėti ES piliečiams, gyvenantiems ir dirbantiems pasienio regionuose, sukurta nauja teisinė priemonė (Europos teritorinio bendradarbiavimo grupė), kuria pasienyje siekiama įgyvendinti naujus bendradarbiavimo metodus tokiose srityse, kaip antai sveikatos priežiūra, rizikos prevencija, aplinkos apsauga, kultūra, turizmas ir vietos tarpvalstybinės infrastruktūros.*

3. REZULTATAI

Kad būtų pasiekta rezultatų, bendroji rinka turi prisitaikyti, joje reikia remtis naujais požiūriais. Tai svarbiausia dabar, kai ES tapo didesnė ir įvairesnė. Už bendrosios rinkos veikimą bendrai atsakingos visų lygių valdymo ir priežiūros institucijos. Bendroji rinka pagrįsta pasitikėjimu, kuris gali būti puoselėjamas ir stiprinamas glaudžiu administraciniu bendradarbiavimu ir geresne informacija. Siekiant užtikrinti, kad bendrojoje rinkoje būtų išnaudojamos visos galimybės, būtina atnaujinta partnerystė.

3.1. Labiau pagrįsta faktais ir orientuota į poveikį bendroji rinka

ES turėtų daugiau dėmesio skirti aktualiausioms sritims ir imtis veiksmų rinkose, iš kurių negaunama naudos ir kuriose veiksmai turėtų didžiausią poveikį. Veiksmams įgyvendinti reikia, kad visos suinteresuotosios šalys stebėtų, kaip keičiasi rinka, nustatytų problemas, įvertintų veiksmų taikymo sritį ir rinktų praktinę grįžtamąją informaciją. Puikus pavyzdys – pastangos pagerinti dujų ir elektros rinkų veikimą.

Komisija ir nacionalinės valdžios institucijos turi daug patirties rinkos ir sektorių stebėsenos srityje. Šią patirtį reikia kaupti toliau. Konkurencijos sektoriaus tyrimai, pirmaujančių rinkų nustatymas ir bendrų technologijų iniciatyvų kūrimas yra didžioji sprendimo dalis. Tačiau daugelyje sričių reikia surinkti daugiau faktų apie praktinį bendrosios rinkos veikimą pasinaudojus veiksminga grįžtamąja informacija. Be to, daugiau dėmesio turi būti skiriama vartotojams, MVĮ ir pasauliniam aspektui, taip pat socialiniams ir aplinkos padariniams.

5 laukelis. Reikalingų veiksmų vykdymas

Rinkų ir sektoriaus stebėsena. *Atlikdamos šią peržiūrą, Komisijos tarnybos parengė sistemingesnės pagrindinių prekių ir paslaugų rinkų stebėsenos metodiką. Pirmajame šios metodikos etape atrinkti sektoriai, kuriuose numatomos didžiausios augimo, darbo vietų kūrimo ir vartotojų gerovės galimybės, atranka. Antrajame etape atrinkti sektoriai bus nagrinėjami išsamiau, siekiant nustatyti, kodėl rinkos veikia silpnai (trūksta atvirumo ir (arba) integracijos, vartotojams trūksta pasirinkimo ir skaidrumo, žemas konkurencijos lygis, prasta reguliavimo aplinka ir inovacijų stygius). Tai suteiks esminių įžvalgų, skirtų specifinėms problemoms, su kuriomis susiduriama atitinkamame (-uose) sektoriuje (-iuose), spręsti. Kartu su šia ataskaita pateikiamas tarnybų darbinis dokumentas, kuriame pristatomos pirmosios išvados. Siekdama tobulinti šį naująjį požiūrį, Komisija ketina glaudžiai bendradarbiauti su nacionalinėmis valdžios institucijomis.*

Vartotojų rezultatų suvestinė. *Kuriant minėtą metodiką, bus parengta vartotojų rezultatų suvestinė, skirta veiklai stebėti vartotojų požiūriu ir, taikant pagrindinius rodiklius, pvz., skundus, kainas, vartotojų pasitenkinimą, kintančias galimybes ir saugumą, taip pat, kai įmanoma, papildomus sektoriui būdingus rodiklius, parodyti, kuriose rinkose nepasiekta ekonominių arba socialinių rezultatų. Bus sukurti nauji duomenų šaltiniai, skirti, pvz., vartotojų kainoms palyginti. Ši rezultatų suvestinė nuo 2009 m. bus įtraukta į bendrosios rinkos rezultatų suvestinę.*

3.2. Daugiau tikslingumo ir geresnis vykdymas

Plėtodama bendrąją rinką, Komisija yra įsipareigojusi naudoti protingiau suderintas priemones, kurios būtų paprastos ir kuriose atsižvelgiama į subsidiarumo ir proporcingumo principus bei skirtingas nacionalines tradicijas.

Piliečiams ir verslui reikia teisinio tikrumo, kad jie galėtų nedvejodami įsitraukti į tarpvalstybinę veiklą. Todėl kai kuriose srityse reguliavimas išlieka svarbus, tačiau jis ne visada gali būti reikalingas ar tinkamas, pvz., tais atvejais, kai bendrosios rinkos veikimo kliūtys yra ne teisinio, o daugiau institucinio pobūdžio arba kai tos kliūtys susijusios su elgsena. Įvairove pasižyminčioje ES netgi labiau ryškėja supaprastintų teisės aktų iniciatyva. Todėl geriausių praktinių rezultatų dažniausiai pasiekiama derinant priemones (pvz., bendroji rinka ir konkurencija), taip teisiškai privalomos vykdyti priemonės papildomos vadovavimo, savireguliacijos, mokymo ar atstovavimo metodais. Reikalingos tęstinės pastangos įtraukti suinteresuotąsias šalis ir konsultuotis su jomis bendrosios rinkos politikos klausimais. Ir toliau bus atliekamas griežtas svarbių pasiūlymų poveikio vertinimas, be to, Komisija įsipareigojusi mažinti ES intervenciją, kai ja nebepasiekiama norimų tikslų arba ji nebereikalinga, nepriklausomai nuo to, ar taip atsitiko dėl rinkos raidos, ar dėl vietos, regioniniu, nacionaliniu arba pasauliniu mastu vykdomų veiksmų.

Labai svarbu bendrosios rinkos taisykles įgyvendinti ir vykdyti visoje ES. Bendrosios rinkos privalumai nebus juntami, jeigu nebus teisingai taikoma ES teisė arba šia teise sukuriamos teisės bus nepakankamai palaikomos, taip pat nebus užtikrinamos žalos atlyginimo priemonės. Bus tęsiamos pastangos gerinti Bendrijos teisės taikymą, siekiant užtikrinti, kad piliečiai, vartotojai ir verslininkai suprastų ir galėtų efektyviai pasinaudoti bendrosios rinkos reguliavimo sistema.

6 laukelis. Geriausias bendrosios rinkos priemonių panaudojimas

Geresnis priemonių derinys. *Kartu su šia ataskaita pateiktas tarnybų darbinis dokumentas, kuriame apžvelgiamos priemonės, kuriomis galima formuoti, valdyti ir vykdyti bendrosios rinkos politiką, taip pat aptariama, kaip galima pasiekti geriausių rezultatų visuose valdymo lygiuose.*

Įgyvendinimo tobulinimas. *Kaip nustatyta naujausiame komunikate dėl ES teisės taikymo[5], Komisija imsis veiksmų, skirtų problemoms taikant ES teisę išvengti ir, glaudžiai bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis, neatidėliojant pereiti prie kylančių problemų sprendimo. Bus sprendžiami pasitaikantys ES teisės pažeidimai, o Komisija pirmenybę teiks didžiausią poveikį turintiems pažeidimams. Valstybių narių prašoma pateikti atitinkamos informacijos apie Bendrijos teisės aktų perkėlimą į nacionalinę teisę. Komisija paskelbs bendresnio pobūdžio informaciją apie esamą teisės ir teisinių procedūrų įgyvendinimo padėtį, siekdama užtikrinti, kad būtų ištaisyti Bendrijos teisės pažeidimai.*

Praktinis problemų sprendimas. *SOLVIT yra bendrosios rinkos ekspertų, kurie gali padėti piliečiams ir verslininkams, susiduriantiems su problemomis, kylančiomis dėl to, kad nacionalinės valdžios institucijos neteisingai taiko ES taisykles, tinklas. Nuo šio tinklo sukūrimo 2002 m. liepos mėn., nacionalinių SOLVIT centrų tinklas ir Komisijos SOLVIT darbo grupė išsprendė daugiau kaip 1 300 problemų; kartais reikėdavo iš esmės keisti nacionalinius teisės aktus. Maždaug 80 % nustatytų problemų išspręsta be teismo, dauguma – per dešimties savaičių terminą. Kuo žmonės geriau informuoti apie SOLVIT teikiamas paslaugas, tuo daugiau bylų pateikiama kiekvieną dieną.*

3.3. Daugiau decentralizacijos ir orientavimosi į tinklus

Bendrajai rinkai reikia visų ES valdžios lygių institucijų ir suinteresuotųjų šalių veiksmų. Jie privalo veikti kartu, siekdami užtikrinti, kad bendrosios rinkos taisyklės būtų žinomos, suprantamos, taikomos ir įgyvendinamos. Atsakomybės skatinimas ir tarpusavio pasitikėjimo stiprinimas – svarbiausi veiksmingo bendrosios rinkos veikimo veiksniai, dėl kurių kyla naujų darbo santykių ir naujų požiūrių poreikis.

Kai kurių valstybių narių patirtis parodė, kad gali būti naudinga įsteigti bendrosios rinkos centrus, kuriuose koordinuojamos nacionalinės pastangos, dedamos tam, kad veiktų bendroji rinka. ES lygiu Europos konkurencijos tinklo pavyzdys liudija, kaip valstybių narių konkurencijos institucijų ir Komisijos sukurtas tinklas gali užtikrinti veiksmingą ir nuoseklų ES taisyklių taikymą. ES taip pat gali atlikti svarbų vaidmenį remdama nacionalinių valdžios institucijų informacijos ir personalo mainus, kaip tai buvo padaryta muitų srityje ir per vartotojų teisių gynimo tinklą (angl. *Consumer Enforcement Network*). Daugelyje sričių toliau skatintinas valstybių narių administracinių, teisminių ir reguliavimo institucijų, taip pat ES reguliavimo institucijų bendradarbiavimas, darbas tinkle ir keitimasis patirtimi.

7 laukelis. Veikla plėtojant partnerystę

Pastaraisiais metais buvo vykdoma daug vietos, regioninių, nacionalinių ir ES lygio iniciatyvų, skirtų ES teisės aktų perkėlimui, įgyvendinimui ir vykdymui gerinti, informacijai skleisti ir administracijų tarpvalstybiniam bendradarbiavimui skatinti. ES gali pasitelkti šią patirtį nustatydama, kas yra veiksminga, o kas ne, taip pat kur reikia dėti daugiau pastangų, siekiant, kad bendroji rinka iš tikrųjų veiktų. Komisija bendradarbiaus su valstybėmis narėmis Vidaus rinkos patariamajame komitete, kad nustatytų gerąją patirtį, suderintų gaires ir teiktų tarpusavio paramą. Atsakingi už Lisabonos strategiją nacionaliniai koordinatoriai taip pat turėtų būti kviečiami atlikti pagrindinį vaidmenį stiprinant strateginį koordinavimą ir keitimąsi patirtimi.

3.4. Daugiau prieinamumo ir geresnio komunikavimo

Galima dar daugiau nuveikti, siekiant pagerinti informacijos apie bendrosios rinkos teikiamas galimybes skleidimą ir viešinimą. Piliečiai, bendrovės ir vietos bei regioninės valdžios

[5] 2007 m. rugsėjo 5 d. KOM(2007) 502.

institucijos turi turėti galimybę naudotis informacija ir suprasti taisykles, kad galėtų įvertinti bendrosios rinkos teikiamas galimybes. Partneriams iš ES nepriklausančių šalių taip pat labai svarbios skaidrios taisykles ir lengvai prieinama informacija.

Valstybės narės raginamos stiprinti savo informacijos skleidimo veiklą, susijusią su bendrąja rinka, ir geriau viešinti informacijos šaltinius. Komisija rems šias pastangas. Vykdant šią apžvalgą, buvo pradėta informacijos skleidimo veikla: pradėtas bendrosios rinkos atstovų bandomasis projektas ir kuriami bendri interneto prieigos centrai, skirti įvairioms ES bendrosios rinkos pagalbos paslaugoms teikti. Tai papildys platesniu mastu Komisijos ir valstybių narių vykdomą darbą, susijusį su informacijos teikimu piliečiams ir verslininkams bei jų problemų sprendimu.

8 laukelis. Informacijos gavimo palengvinimas

Reikia pagalbos? ES pagalba. *Judate Europoje ir norite sužinoti savo teises? Ieškote darbo? Turite problemų registruodami automobilį? Iškilo sunkumų steigiant verslą? Europa žino atsakymus ir gali jums padėti. Siekiant padėti rasti atsakymus apie bendrąją rinką, bus sukurtas piliečiams ir verslininkams skirtas bendras tinklų sietuvas, integruojantis esamas ES internetu teikiamas paslaugas, kad būtų galima naudotis vieno langelio prieiga prie esamų informacijos, pagalbos ir problemų sprendimo sistemų, kurias valdo ES (įskaitant „Europe Direct“, „Your Europe“, SOLVIT, „Citizens' Signpost Service“, EURES ir naująjį integruotą verslo paramos tinklą).*

Norite sužinoti, kaip veikia bendroji rinka? Bendrosios rinkos rezultatų suvestinė. *Komisija stebės bendrosios rinkos veikimą ir reguliariai praneš apie prioritetus pavasario Europos Vadovų Tarybai. Į suvestinę bus įtraukta apie ES direktyvų perkėlimą, pažeidimus ir problemų sprendimo mechanizmų, pvz., SOLVIT, naudojimą surinkta informacija. Taip pat bus įtraukti ekonominiai rodikliai, pvz., susiję su rinkos stebėsena, ir tolesnė ES vykdomos veiklos lyginamoji analizė. Pirmasis šios platesnio pobūdžio bendrosios rinkos rezultatų suvestinės leidimas – 2008 m.*

4. IŠVADOS

Bendroji rinka, vienas iš konkrečiausių Europos laimėjimų, gali padėti Europai spręsti XXI a. problemas. Atvira, integruota ir konkurencinga bendrąja rinka bus skatinamas ekonomikos augimas ir geri prekybos santykiai, atveriamos galimybės ir kuriamos darbo vietos. Globalizacijos amžiuje joje bus skatinami europiečių interesai ir vertybės. Ji bus plėtojama pasitelkiant universaliąją prieigą prie pagrindinių paslaugų, aukštais socialiniais ir aplinkos standartais, didelėmis investicijomis į mokslinius tyrimus ir švietimą. Būdama bendras visų suinteresuotųjų šalių ir visų lygių valdžios tikslas, bendroji rinka parodys, kaip Europa gali būti naudinga piliečiams.

Siekdama plėtoti peržiūros dokumente išdėstytas idėjas, Komisija kviečia Europos Parlamentą, Tarybą, Europos ekonominių ir socialinių reikalų komitetą bei Regionų komitetą:

- paremti bendrosios rinkos pertvarkymą, kaip tai apibūdinta šiame komunikate; tiksliau, 2008 m. pavasario Vadovų Taryboje turėtų būti užtikrinta, kad Lisabonos strategijoje būtų labiau akcentuojami bendrosios rinkos prioritetai, įskaitant išorės aspektą, ir kad šios ataskaitos išvados patektų į būsimą ekonominės ir pinigų sąjungos apžvalgą šios sąjungos 10-ojo jubiliejaus proga 2008 m. gegužės mėn.;

- akcentuoti galimybių, prieigos ir solidarumo socialinės naudos, kurią galima būtų gauti, jeigu bendrojoje rinkoje būtų skatinamas požiūris, išdėstytas vizijos dokumente, kuris pridedamas prie šio komunikato, svarbą;

- remti požiūrį į bendruosius interesus tenkinančias paslaugas, įskaitant bendruosius interesus tenkinančias socialines paslaugas, išdėstytą su šia ataskaita pateikiamame komunikate.